

5. Lippu- ja maksujärjestelmän kuvaus

5.1. Liikenteenharjoittajan toteuttama lippu- ja maksujärjestelmä

Lippu- ja maksujärjestelmän toteuttaa liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho. Järjestelmä on käytössä tarjouspyynnössä kuvatusti koko sopimuskauden ajan.

Liikenteenharjoittajan toteuttama lippujärjestelmä perustuu kilometritaksaan.

Myyntipisteet

Liikenteenharjoittajan tulee myydä kertalippuja sekä jäljempänä lueteltujen kuntakohtaisten lippujen lisälatauksia autoissaan. Käyttöoikeussopimuksen liitteessä 4 luetellaan sopimuksen eri reiteillä hyväksyttävät kuntakohtaiset liput.

Kuntakohtaisten lippujen uusiasiakasmyynti ja matkakorttien vaihto tapahtuu asiakaspalvelupisteissä, joiden kanssa lippua subventoivalla kunnalla on palvelusopimus.

Yhteensopivuusvaatimukset

Liikenteenharjoittajan toteuttaman lippu- ja maksujärjestelmän tulee pystyä käsittelemään jäljempänä lueteltuja kuntakohtaisia lippuja (lukemaan matkakortteja) sekä tulostamaan asiakkaalle kuitti kertalipuista ja kuntakohtaisten lippujen lisälatauksista tai mahdollisen arvolipun tai ennakoon ostetun kertalipun käytöstä sekä kertalipun myynnin yhteydessä myös mahdollinen vaihtolippu.

Lippu- ja maksujärjestelmä ja sen vaatimukset on kuvattu tarkemmin seuraavissa alaliitteissä:

Liite 5.1. Lipputuotteet, asiakashinnat ja liikenteenharjoittajalle maksettava lipputulokorvaus liikenteenharjoittajan toteuttamassa lippu- ja maksujärjestelmässä

Liite 5.2. Rahastuslaitteevaatimukset liikenteenharjoittajan toteuttamassa lippu- ja maksujärjestelmässä

Liite 5.1. Lipputuotteet, asiakashinnat ja liikenteenharjoittajalle maksettava lipputulokorvaus liikenteenharjoittajan toteuttamassa lippu- ja maksujärjestelmässä

Kertaliput (lokakuun 2014 hinnat)

Kertalippujen hinnat		
kilometrit enintään	aikuinen euroa / henkilö	lapsi 4-11 v euroa / henkilö
6	3,30	1,70
9	3,60	1,80
12	3,90	2,00
16	4,70	2,40
20	5,50	2,80
25	6,10	3,10
30	6,80	3,40
35	7,40	3,70
40	8,20	4,10
45	9,30	4,70
50	10,10	5,10
60	11,80	5,90
70	13,70	6,90
80	15,50	7,80
90	17,30	8,70
100	18,70	9,40
110	20,40	10,20
120	22,00	11,00
130	23,50	11,80
140	25,20	12,60
150	26,30	13,20
160	27,80	13,90
170	29,20	14,60
180	31,10	15,60
190	32,70	16,40
200	34,50	17,30
220	37,20	18,60
240	40,30	20,20
260	43,60	21,80
280	46,60	23,30
300	49,90	25,00
325	53,00	26,50
350	56,20	28,10
375	59,30	29,70
400	62,40	31,20
450	69,00	34,50
500	75,30	37,70
550	81,60	40,80
600	88,20	44,10

650	94,40	47,20
700	100,90	50,50
750	107,30	53,70
800	113,60	56,80
850	120,10	60,10
900	126,30	63,20
950	132,90	66,50
1000	139,30	69,70

Kuntakohtaiset matkaliput

Uudenmaan ELY-keskuksen alueella ovat käytössä seuraavat kuntakohtaiset seutu-, kaupunki- ja työmatkaliput tarjouspyynnön mukaisessa liikenteessä. Taulukossa on mainittu tarjouspyynnön mukaisessa liikenteessä kelpaavien lippujen asiakashinnat 1.1.2014 sekä lippujen toteumat vuodelta 2013.

Lipputuote	Subventoi- va Kunta	Myynti kpl v.2013	Matkat kpl v.2013	Asiakas- tulot €/lippu	Asiakas- tulot (44 mtk lipuil- la käyttö) yht. €	Subventio		Subventio	
						€	%	(€/lippu)	(€/matk a)
KARKKILA-HELSINKI-TYÖMATKALIPPU 44 MTK/60 PV	HSL	83	3341	187,06	15525,87	15525,87	50,00	187,06	4,65
KARKKILA-HELSINKI-TYÖMATKALIPPU 44 MTK/60 PV	Karkkila	846	35247	192,18	162585,83	162585,83	50,00	192,18	4,61
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Järvenpää	183	5872	63,00	11529,00	11091,00	49,03	60,61	1,89
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Mäntsälä	697	20154	63,00	43911,00	37306,00	45,93	53,52	1,85
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Nurmijärvi	2348	75204	63,00	147924,00	103489,00	41,16	44,08	1,38
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Pornainen	61	1679	63,00	3843,00	2650,00	40,81	43,44	1,58
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Sipoo	23	571	63,00	1449,00	609,00	29,59	26,48	1,07
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Tuusula	298	9899	63,00	18774,00	19769,00	51,29	66,34	2,00
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU HYVINKÄÄ	Hyvinkää	654	21376	63,00	41202,00	42488,00	50,77	64,97	1,99
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Hanko	470	13000	90,00	42300,00	40943,00	49,18	87,11	3,15
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Inkoo	43	1443	85,00	3655,00	2545,00	41,05	59,19	1,76
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Lohja	515	18275	85,00	43775,00	18814,00	30,06	36,53	1,03
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Raasepori	547	17670	85,00	46495,00	42050,00	47,49	76,87	2,38
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Siuntio	73	1989	85,00	6205,00	360,00	5,48	4,93	0,18
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Vihti	709	22649	85,00	60265,00	10803,00	15,20	15,24	0,48
NURMIJÄRVEN NUORISOLIPPU	Nurmijärvi	1203	32880	44,00	52932,00	47057,00	47,06	39,12	1,43
NURMIJÄRVILIPPU NURMIJÄRVI-ESPOO/VANTAA	HSL	123	3199	70,00	8610,00	5115,00	37,27	41,59	1,60
NURMIJÄRVILIPPU NURMIJÄRVI-ESPOO/VANTAA	Nurmijärvi	759	22839	70,00	53130,00	37173,00	41,16	48,98	1,63
NURMIJÄRVILIPPU NURMIJÄRVI-HELSINKI	HSL	696	20958	100,00	69600,00	51558,00	42,55	74,08	2,46
NURMIJÄRVILIPPU NURMIJÄRVI-HELSINKI	Nurmijärvi	9649	327774	100,00	964900,00	808343,00	45,59	83,77	2,47
RIIHIMÄEN SEUTULIPPU	Hausjärvi	170	5373	63,00	10710,00	4502,42	29,60	26,48	0,84
RIIHIMÄEN SEUTULIPPU	Janakkala	90	2726	68,00	6120,00	5090,57	45,41	56,56	1,87
RIIHIMÄEN SEUTULIPPU	Loppi	308	8862	67,00	20636,00	12172,35	37,10	39,52	1,37
RIIHIMÄEN SEUTULIPPU	Mäntsälä	27	881	68,00	1836,00	3468,09	65,39	128,45	3,94
RIIHIMÄEN SEUTULIPPU HYVINKÄÄ	Hyvinkää	39	1504	63,00	2457,00	1998,59	44,86	51,25	1,33
RIIHIMÄEN SEUTULIPPU RIIHIMÄKI	Riihimäki	156	4824	65,00	10140,00	6775,92	40,06	43,44	1,40
TUUSULALIPPU 1. VYÖH. TUUSULAN SISÄINEN	HSL	248	5691	34,00	8432,00	7217,00	46,12	29,10	1,27
TUUSULALIPPU 1. VYÖH. TUUSULAN SISÄINEN	Tuusula	2642	67527	34,00	89828,00	95843,00	51,62	36,28	1,42
TUUSULALIPPU 2. VYÖH. ETELÄ-TUUSULA-VANTAA	HSL	142	5087	83,00	11786,00	8910,00	43,05	62,75	1,75
TUUSULALIPPU 2. VYÖH. ETELÄ-TUUSULA-VANTAA	Tuusula	355	10888	83,00	29465,00	12831,00	30,34	36,14	1,18
TUUSULALIPPU 3. VYÖH. ETELÄ-TUUSULA-HELSINKI	HSL	417	14628	108,00	45036,00	16072,00	26,30	38,54	1,10

TUUSULALIPPU 3. VYÖH. ETELÄ-TUUSULA-HELSINKI	Tuusula	6237	212819	108,00	673596,00	216343,00	24,31	34,69	1,02
TUUSULALIPPU 4. VYÖH. POHJ.-TUUSULA-VANTAA/HKI	HSL	60	2274	108,00	6480,00	4953,00	43,32	82,55	2,18
TUUSULALIPPU 4. VYÖH. POHJ.-TUUSULA-VANTAA/HKI	Tuusula	216	7037	108,00	23328,00	17003,00	42,16	78,72	2,42
VIHTILIPPU A-VYÖH. NUMME-LA/OTALAMPI-ESPOO/VANTAA	HSL	14	461	82,08	1149,12	720,88	38,55	51,49	1,56
VIHTILIPPU A-VYÖH. NUMME-LA/OTALAMPI-ESPOO/VANTAA	Vihti	935	30814	82,08	76744,80	77940,20	50,39	83,36	2,53
VIHTILIPPU A-VYÖH. NUMME-LA/OTALAMPI-HELSINKI	HSL	174	5360	111,92	19474,08	14228,92	42,22	81,78	2,65
VIHTILIPPU A-VYÖH. NUMME-LA/OTALAMPI-HELSINKI	Vihti	3462	115565	111,92	387467,04	332766,96	46,20	96,12	2,88
VIHTILIPPU B-VYÖH. HAIMOO/OJAKKALA-ESPOO	HSL	0	0	92,70	0,00	0,00		0,00	
VIHTILIPPU B-VYÖH. HAIMOO/OJAKKALA-ESPOO	Vihti	117	4235	92,70	10845,90	9567,10	46,87	81,77	2,26
VIHTILIPPU B-VYÖH. HAIMOO/OJAKKALA-HELSINKI/VANTAA	HSL	7	184	120,63	844,41	320,59	27,52	45,80	1,74
VIHTILIPPU B-VYÖH. HAIMOO/OJAKKALA-HELSINKI/VANTAA	Vihti	544	18306	120,63	65622,72	46775,28	41,62	85,98	2,56
VIHTILIPPU C-VYÖH. KIRKONKYLÄ-NIEMENKYLÄ-ESPOO	HSL	0	0	111,92	0,00	0,00		0,00	
VIHTILIPPU C-VYÖH. KIRKONKYLÄ-NIEMENKYLÄ-ESPOO	Vihti	101	3797	111,92	11303,92	11260,08	49,90	111,49	2,97
VIHTILIPPU C-VYÖH. KIRKONKYLÄ-NIEMENKYLÄ-HKI/VANTAA	HSL	14	546	141,40	1979,60	1736,40	46,73	124,03	3,18
VIHTILIPPU C-VYÖH. KIRKONKYLÄ-NIEMENKYLÄ-HKI/VANTAA	Vihti	373	12539	141,40	52742,20	30538,80	36,67	81,87	2,44

Lisäksi käyttöön tulevat 1.1.2015 lukien Nurmijärven nuorisolipun uudet vyöhykkeet Nurmijärvi-Espoo/Vantaa (asiakashinta 49 euroa) ja Nurmijärvi-Helsinki (asiakashinta 70 euroa).

Lippujen asiakashintoja voidaan muuttaa Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksellä, joka annetaan tiedoksi liikenteenharjoittajalle viimeistään 1 kk ennen muutosajankohtaa.

HSL:n (Helsingin Seudun Liikenne) alueella liikenteenharjoittaja on velvollinen hyväksymään HSL:n lippu-tuotteet mahdollisen erillisen, liikenteenharjoittajan ja HSL:n välisen sopimuksen mukaisesti.

Lisäksi käyttöoikeussopimuksen mukaisessa liikenteessä hyväksytään Oy Matkahuolto Ab:ltä saatavilla olevan ohjeistuksen mukaan sen seuraavat omat lipputuotteet:

- 44 matkan vuosilippu, aikuinen/lapsi
- 44 matkan Kelan opiskelijavuosilippu
- Kelan opiskelijaseutulippu (Keski-Uudenmaan, Riihimäen)
- peruskoululaisen kausilippu, alle 12 v/12 v täyttäneet
- alueellinen peruskoululaisen kausilippu, alle 12 v/12 v täyttäneet
- 22 matkan vuosilippu, aikuinen/lapsi
- arvokortti (käytetään tässä liitteessä kuvattua kertalipputaksaa)
- liikematkakortti
- varusmiehen matkakortti/litterat
- Bussipassi 7 pv/14 pv

Lipputulokorvaus liikenteenharjoittajalle

Kuukausimaksuna suoritetaan korvaus, jonka perustana on liikenne- ja viestintäministeriön 1.7.2008–2.12.2009 voimassa ollut taksa (korvaus = liikenne- ja viestintäministeriön taksan alentamaton perushinta – 25 %). Liikenne- ja viestintäministeriön taksan alentamaton perushinta sidotaan Tilastokeskuksen tuottamaan linja-autoliikenteen kustannusindeksin kokonaisindeksiin. Perusindeksinä käytetään huhtikuun 2008 kokonaisindeksiä (pisteluku 116,2), joka on ollut liikenne- ja viestintäministeriön viimeisimmän taksan vahvistuksen pohjana. Korvausta tarkistetaan vuosittain helmikuussa linja-autoliikenteen edellisen vuoden joulukuun indeksin mukaiseksi. Korvauksen määrittelyssä huomioidaan tapahtuneet arvonlisäverokannan muutokset.

Indeksillä korjattu perushinta, jossa on huomioitu alv-kantojen muutokset, on:

$\text{per.hin.} * (\text{ind.}/116,2) * (1,09/1,08) * (1,10/1,09)$

per.hin. = Liikenne- ja viestintäministeriön 2.12.2009 voimassa ollut taulukon mukainen kilometriporrasteinen alentamaton perushinta

ind. = edellisen vuoden joulukuun kokonaisindeksin pisteluku

Jos kustannusindeksi muuttuu olennaisesti ennen seuraavaa tarkistusajankohtaa, voidaan sopia ennakkomaksun tarkistamisesta aiemmin.

Kunnat maksavat tilaajan ja kunnan välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti liikenteenharjoittajan valtuutetulle selvittäjälle kuukausittain liikenteenharjoittajalle kuuluvan korvauksen seutu-, kaupunki- ja työmatkalippujen osalta, kustakin erillisen laskituksen mukaisesti. Korvaus on edellä esitetyn mukaisesti yhteenlaskettujen ao. kunnan asukkaiden lipulla tekemien (toteutuneiden) matkojen korvausten summa (alentamattomat perushinnat – 25 %) ja vastaavaan aikaan myytyjen lippujen asiakastulojen välinen erotus. Korvaus katsotaan osaksi käyttöoikeuskorvausta.

Muut lipputuotteet

Sopimusaikana voidaan muuttaa tai lakkauttaa voimassaolevia lipputuotteita. Muutoksista tiedotetaan etukäteen kaikkia liikenteenharjoittajia, joiden käyttöoikeussopimusliikennettä muutos koskee.

Lippujen selvitys

Lipputuotetta subventoiva kunta on tehnyt lipputuotteesta selvityssopimuksen valitsemansa selvittäjän kanssa. Lipputulotilitys tapahtuu tämän selvittäjän toimesta. Tilitys edellyttää pääsääntöisesti sopimusta selvittäjän ja liikenteenharjoittajan välillä. Selvittäjän perimä selvitys- eli clearing-palkkio jää liikenteenharjoittajan maksettavaksi.

Liite 5.2. Rahastuslaitevaatimukset liikenteenharjoittajan toteuttamassa lippu- ja maksujärjestelmässä

Kortit ja turvaratkaisu

Korttien tulee olla elektronisia älykortteja ja niiden tulee soveltua sopimuksen piirissä olevan liikenteen liikennöintiin. Korttien luku- ja kirjoitusmenetelmän tulee olla riittävän suojattu väärinkäytöksiltä joukkoliikenteen tarpeisiin.

Tariffijärjestelmä

Rahastuslaitteella tulee voida olla usean eri viranomaisen lippujärjestelmä (vyöhykkeet tai kilometritaksaan perustuvat maksuportaat, lipputuotteet, hinnat).

Reitti- ja aikataulutiedot

Rahastuslaitteen tapahtumien on rekisteröidyttävä oikealle lähdölle.

Kertalippujen myynti

Kertalippuun tulee tulostaa lipun myyjätiedot (liikennöitsijä), linja tai kuljettava matka tai matkan kilometritiedot, lipun myyntiaika, hinta ja arvonlisäveron osuus hinnasta.

Myynti matkakortille

Rahastuslaitteella on oltava mahdollista tehdä lisämyyntejä asiakkaan matkakortille. Lisämyynnistä on annettava matkustajalle aina kuitti. Tilaaja vahvistaa ne lipputuotteet, joiden lisämyyntejä tehdään ajoneuvossa.

Rahastuslaitteen käyttöliittymä kuljettajalle

Rahastuslaitteen käyttöliittymässä tulee olla toiminto, jolla kuljettaja rekisteröityy oikealle lähdölle.

Kuljettajalla tulee olla erillinen kuljettajakortti, jolla tämä rekisteröityy ajoneuvolaitteelle alkaessaan ajaa käyttöoikeussopimuksen mukaista liikennettä. Liikenteenharjoittaja vastaa siitä, että kuljettajat rekisteröityvät vuorolle oikealla kuljettajakortille. Erillisen kuljettajakortin avulla varmistetaan käyttöoikeussopimuksen mukaisen liikenteen erottelu muusta liikenteestä, jossa matkakortti kelpaa ja korvausten kohdentuminen sopimusten mukaisesti. Tilaajan tulee pystyä todentamaan oikean kuljettajakortin käyttö käyttöoikeussopimuksen mukaisessa liikenteessä jälkikäteen lippu- ja maksujärjestelmän tuottamien raporttien perusteella. Käyttöoikeussopimuksen mukaisen liikenteen erottelu muusta liikenteestä voidaan toteuttaa myös jollakin muulla järjestelmällä kuin erillisiä kuljettajakortteja käyttäen.

Käyttöliittymältä vaadittavat muut toiminnot:

- toiminto, jolla voi myydä kertalippuja ja valita myytävien vyöhykkeiden tai maksuportaiden määrän
- rekisteröintitoiminto, jolla voi rekisteröidä veloituksettomat nousut (esim. kertalipulla tehdyt vaihdot, lastenvaunut, ryhmälipulla tehtävät vaihdot, jne.)

Rahastuslaitteen tietojen purku taustajärjestelmään

Rahastuslaitteen tapahtumatiedot tulee siirtää vähintään kerran vuorokaudessa varikkojärjestelmään.